

Asia: VN/36586/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Suomen ja Yhdysvaltojen välillä tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausuntoon.

Puolustusyhteistyösopimuksen täytäntöönpano aiheuttaa arvion mukaan koko kuntasektorin toimintaan vähäisiä vaikutuksia. Sen sijaan pistemäisesti vaikutuksia voi tulla jonkin verran. Vaikutuksia syntyy yhteistyövelvoitteista viranomaisille, mahdollisista lupa- ja valvontamenettelyistä erityistapauksissa, kaavoitustarpeista ja alueiden käytön mahdollistamisesta.

Puolustusyhteistyösopimus asettaa Suomen ja Yhdysvaltojen toimivaltaisille viranomaisille kuitenkin lukuisia keskinäisiä yhteistyövelvoitteita (esim. 4, 18-19, 21 ja 27 artiklat). Edellä mainittujen toimien arvioidaan lisäävän joidenkin viranomaisten työmäärää kansanterveyttä, ympäristönsuojelua ja eläintautien sekä kasvintuhoojien torjuntaa koskevilla hallinnonaloilla.

Puolustusyhteistyösopimuksen yksi peruseriaate on, että lupakäytäntöjä ei sovelleta USA:n joukkoihin ja heidän toimintaansa sopimuksessa mainituissa paikoissa ja alueilla muuten kuin joissakin erityistapauksissa. Puolustusyhteistyösopimuksessa kuitenkin sitoudutaan kunnioittamaan Suomen suvereniteettia, lainsäädäntöä ja kansainvälisoikeudellisia velvoitteita, jotka koskevat myös luvituksen piiriin kuuluvia toimintoja.

Lupamenettelyn sijasta lainmukainen taso lähtökohtaisesti saavutetaan ja varmistetaan viranomaisyhteistyöllä. Tämän tyyppiseen viranomaistoimintaan ei sisälly lupamaksumenettelyä. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida, kuinka paljon viranomaisyhteistyötä tullaan tarvitsemaan.

Sopimuksen liitteessä lueteltuja kohteita ei ole kokonaismääräisesti paljon, mutta yksittäinen iso hanke saattaa tuottaa yhdelle viranomaiselle paljon työtä. Esim. pienempien kuntien alueilla rakennusvalvonnan tai ympäristöterveydenhuollon resursseihin vaikutukset voivat olla ainakin väliaikaisesti suuria. Näissä tapauksissa on tarpeen varmistaa, että mahdollisessa viranomaisyhteistyössä on riittävä resurssi ja tarvittaessa valtion toimesta huolehditaan riittävästä asiantuntija-avusta.

Yhteistyösopimuksessa ei ole arvioitu mahdollista perusopetuksen tai varhaiskasvatuksen järjestämisen tarvetta esimerkiksi joukkojen mukana tuleville huollettaville. 7 artiklan 4 kohdassa kuitenkin viitataan mahdollisesti Suomessa oppilaitoksissa kirjoilla oleviin. Tarvetta on tässä vaiheessa vaikea arvioida, koska henkilömääräarvioita ei ole.

Korhonen Ari
Suomen Kuntaliitto ry